

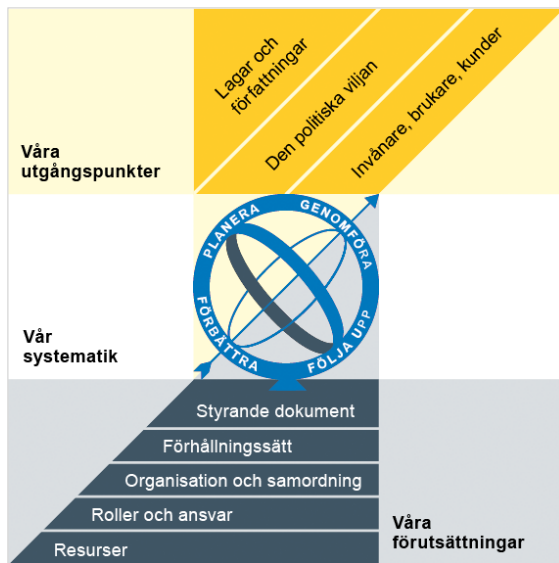
Göteborgs
Stad

Göteborgs Stads rutin för ansökan om särskilt förordnad vårdnadshavare (SFV) för ensamkommande barn.

Reglerande styrande dokument

Policy
Riktlinje
Regel
Anvisning
► **Rutin**
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

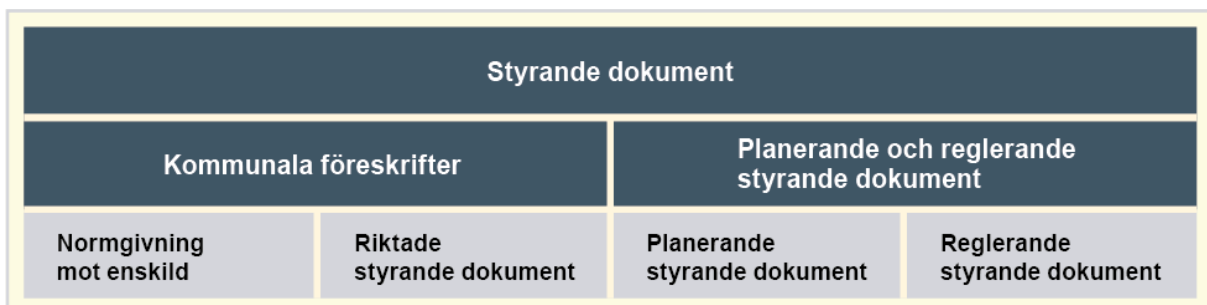
Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Dokumentnamn: Göteborgs Stads rutin för ansökan om särskilt förordnad vårdnadshavare (SFV) för ensamkommande barn.

Beslutad av: Åsa Etéus, Avdelningschef	Gäller för: Samtliga Socialförvaltningar	Diarienummer: -	Datum och paragraf för beslutet: -
Dokumentsort: Rutin	Giltighetstid: Tills vidare	Senast reviderad: 2023-10-05	Dokumentansvarig: Kerstin Tingberg, Processledare

Bilagor:
Exempel på stämningsansökan

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna rutin	4
Vem omfattas av rutinen	4
Bakgrund	4
Koppling till andra styrande dokument	4
Stödjande dokument	4
Rutin	5
Inledning	5
1. Förhandsbedömning av behov av särskilt förordnad vårdnadshavare (SFV).....	5
2. Utredning	6
3. Ansökan till tingsrätten	7
4. När ärendet har registrerats hos tingsrätten	9
5. Begäran om yttrande.....	9
6. Efter domen från tingsrätten	9
Bilaga	10

Inledning

Syftet med denna rutin

Avsikten med denna rutin är att säkerställa en rättssäker handläggning när det finns behov av att ansöka om särskilt förordnad vårdnadshavare (SFV) för ensamkommande barn.

Vem omfattas av rutinen

Denna rutin gäller tills vidare för verksamheter i samtliga socialförvaltningar; Nordost, Centrum, Sydväst och Hisingen, med ansvar för ensamkommande barn.

Bakgrund

När barnet får tillfälligt uppehållstillstånd (TUT) eller permanent uppehållstillstånd (PUT), ska socialnämnden ansöka om en särskilt förordnad vårdnadshavare (SFV) för barnet hos tingsrätten, enligt 10 § lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn och 5 kap. 2 § (Lgeb) och Socialtjänstförordningen (2001:937).

Koppling till andra styrande dokument

Styrande dokument	Koppling till denna rutin
Socialförvaltningarnas rutin för hantering av skyddade personuppgifter.	Rutinen ska läsas parallellt i de fall barnet har någon form av skyddade personuppgifter.

Stödjande dokument

Ensamkommande barn och unga (Socialstyrelsen, 2020).

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöds allmänna råd om socialnämndens ansvar vid behov av ny vårdnadshavare, HSLF – FS 2017:47.

Rutin

Inledning

Ett barn som har kommit till Sverige utan vårdnadshavare har i de flesta fall en s.k. god man utsedd av överförmyndarenheten, som i Göteborgs Stad tillhör förvaltningen för demokrati och medborgarservice. Gode mannens uppdrag är att vara i vårdnadshavares ställe. Barnet bor inte hos den gode mannen, och hon eller han har inte heller försörjningsplikt.

När barnet får tillfälligt uppehållstillstånd (TUT) eller permanent uppehållstillstånd (PUT), ska socialnämnden ansöka om en särskilt förordnad vårdnadshavare (SFV) för barnet hos tingsrätten, enligt 10 § lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn och 5 kap. 2 § (Lgeb) och Socialtjänstförordningen (2001:937). Oftast är det barnets gode man, eller barnet själv, som underrättar socialnämnden om att hen fått uppehållstillstånd, och att det finns förutsättningar att ansöka om en SFV för barnet. Det är viktigt att stämmningsansökan inte drar ut på tiden. JO har i flera fall kritiserat kommuner för att socialnämnden dröjt för länge med att ansöka om vårdnadshavare i samband med att ensamkommande barn hade beviljats uppehållstillstånd¹

Observera att det är barnets *vistelsekommun* som är ansvarig för att ansöka om särskild förordnad vårdnadshavare för barnet, och därför kan även barn som är placerade i Göteborg av en annan kommun vara aktuella. I dessa fall öppnas ett ärende på barnet i aktuell socialförvaltning för att genomföra utredningen, vilket sker i samråd med placerande kommun.

1. Förhandsbedömning av behov av särskilt förordnad vårdnadshavare (SFV)

Gör en bedömning om det är aktuellt att ansöka om särskilt förordnad vårdnadshavare för barnet. Regeln är att alla barn ska ha en vårdnadshavare i Sverige men det finns undantag från att ansöka. Det kan vara om barnet är äldre än 17 och ett halvt år (eftersom barnet då hinner fylla 18 år innan processen är klar) eller om man t. ex. vet när föräldrarna kommer till Sverige. Det räcker inte att man tror eller vet att föräldrarna kommer att söka anknytning till barnet i Sverige.

Förutsättningarna för när socialnämnden bör ansöka om en SFV finns att hitta i Socialstyrelsens handbok ”Ensamkommande barn och unga” (2020). När det gäller ensamkommande barn används företrädesvis 6 kap 8a § föräldrabalken (FB) då barnets vårdnadshavare är varaktigt förhindrade att utöva vårdnaden. Om båda föräldrarna till barnet är avlidna används 6 kap 9 § FB.

Återkoppla (helst skriftligt) till barnets gode man angående beslut att ansöka/inte ansöka om SFV och uppge tänkbar utredningstid. God man återkopplar socialnämndens beslutet till överförmyndarenheten.

---

¹ JO 2012-04-20, dnr 5716–2011, JO 2013-05-29, dnr 313–2013, JO 2013-04-08, dnr 569, JO2012-03-05, dnr 6489–2017, JO 2018-10-08 dnr 2951–2018 och JO 2019-04-29, dnr 6834–2017.

2. Utredning

Inled en utredning enligt 11 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) om barnets behov av ny vårdnadshavare, SFV. Informera barnet om ansökan om SFV och vad det innebär. Använd tolk. I utredningen bör uppgifter om följande ingå²

Barnet

- barnets bakgrund och nuvarande situation (kortfattat)
- barnets inställning i vårdnadsfrågan
- barnets relation till tänkbar SFV
- barnets behov av och inställning till umgänge med närstående och i förekommande fall förälder
- hur barnets bästa tillgodoses på kort och lång sikt

När det gäller barnets uppfattning om den person som är tilltänkt som SFV är det viktigt att de uppgifterna inhämtas vid enskilt möte med barnet. Skriftligt samtycke från 15 år.

Föräldern/föräldrarna

- vad förälderns varaktiga förhinder beror på och för hur lång tid det förväntas bestå
- hur förälderns situation ser ut i övrigt
- föräldrarnas inställning till vem vårdnaden bör flyttas över till (om det finns en skriftlig viljeförklaring bör den bifogas)

När det gäller ensamkommande barn finns det inte alltid en kontakt med föräldrarna och de kan i vissa fall vara avlidna. Uppgifter om barnets föräldrars situation begränsas då till vad som finns att inhämta genom att prata med barnet, eventuella släktingar och Migrationsverket

I de fall det är möjligt, ska en direktkontakt, telefonsamtal eller videosamtal via internet, tas med föräldrarna för att få uppgifter om deras situation och inställning till vem vårdnaden bör flyttas över till. När det finns kontaktuppgifter till föräldrarna är det viktigt att dessa dokumenteras i utredningen.

Tänkbar SFV

- dennes sociala situation, t.ex. familjeförhållande, arbete och fritidsintressen
- dennes förmåga att ta hand om barn
- dennes relation till det barn det gäller
- dennes förmåga att tillgodose barnets behov av omvårdnad, trygghet och en god fostran
- hur denne ska kommunicera med barnet och för barnets räkning med t.ex. myndigheter
- dennes inställning till och möjlighet att tillgodose barnets behov av umgänge
- dennes inställning till att bli barnets SFV (om det finns ett skriftligt åtagande bör det bifogas)
- skälen till vem som utifrån barnets bästa bör anförtros att bli SFV.

---

² HSLF – FS 2017:47, ”Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöds allmänna råd om socialnämndens ansvar vid behov av ny vårdnadshavare.”

I utredningen ska även registeruppgifter från sociala myndigheter beaktas, uppgifter ur polisens misstanke- och belastningsregister samt uppgifter om eventuella anmärkningar hos kronofogdemyndigheten. Observera dock, att för uppgifter ur dessa register ska vara möjliga för socialsekreterarens att inhämta måste personen (eller personerna) som kan komma i fråga att bli SFV skriva under en samtyckesblankett.

Vem kan föreslås att bli särskilt förordnad vårdnadshavare

Det kan t.ex. vara god man som uttryckt intresse för att bli särskilt förordnad vårdnadshavare. Om barnet själv vill ha sin gode man som SFV är det lämpligt att socialsekreteraren kontaktar och tillfrågar barnets gode man. Om den gode mannen inte är lämplig ska denne inte bli särskilt förordnad vårdnadshavare för barnet. Om barnet själv inte har något förslag på en person, kan socialsekreteraren kontakta överförmyndarenheten och därigenom få kontaktuppgifter till andra goda män och SFV som kan vara tänkbara SFV för barnet.

Avsluta utredningen

När socialtjänsten, barnet och tänkbar vårdnadshavare är överens om att ansöka om särskilt förordnad vårdnadshavare förbereder socialsekreteraren ansökan till tingsrätten (se nedan). Utredning avslutas med beslut om att föreslå socialnämnden att ansöka om särskilt förordnad vårdnadshavare.

3. Ansökan till tingsrätten

Socialsekreterare förbereder ansökan till *socialnämnden*, inte till socialnämndens individutskott som inte har delegation för beslut gällande ansökan om särskilt förordnad vårdnadshavare.

- Handläggande socialsekreterare skriver två dokument. Ett *Tjänsteutlåtande* och en *Stämningsansökan*. Vid ärende där båda föräldrar är avlidna skrivs en *Anmälan om behov av särskilt förordnad vårdnadshavare* i stället för stämningsansökan.
- Förste socialsekreterare anmäler ärendet till nämndsekreterare genom att länka ärendet och dithörande dokument i Treserva.
- Nämndsekreterare ansvarar för vidare administrering av ansökan till tingsrätten: skickar påskrivna originalhandlingar och protokollsutdraget med beslut från socialnämndens möte.
- Viktigt att uppge till nämndsekreteraren vilken tingsrätt de ska de ska skicka ansökan till, vilket beror på var barnet är placerad.

OBS! Det finns variationer i de lokala rutinerna i socialförvaltningarna när det gäller ovanstående gång i handläggningen, till exempel arbetsfördelningen med nämndsekreteraren samt om även avdelningschef eller enhetschef ska läsa utredningen innan ärendet ska tas upp i socialnämndens möte. Stäm av med din arbetsledare vad som gäller på din arbetsplats!

Stämningensansökan om behov av särskilt förordnad vårdnadshavare, SFV

Stämningensansökan skrivs av handläggande socialsekreterare och ska skrivas under av förvaltningsdirektören. I vissa socialförvaltningar ser nämndsekreteraren till att förvaltningsdirektören skriver på stämningensansökan, kontrollera med din arbetsledare vad som gäller på din arbetsplats! Se bilaga med exempel på Ansökan om stämning.

Tjänsteutlåtande

Tjänsteutlåtande till socialnämnden: *Ansökan om särskilt förordnad vårdnadshavare enligt 6 kap. 8 a § FB* alternativt *Anmälan om behov av särskilt förordnad vårdnadshavare enligt 6 kap. 9 § FB*

- Sammanställ tjänsteutlåtandet utifrån utredningen
- Tjänsteutlåtandet skrivs under av enhetschefen och handläggande socialsekreterare
- Skicka underrättelse enligt 17 § förvaltningslagen (FL) och 11 kap. 9 § SoL.

Bilagor till ansökan

- Utredningen
- Personbevis för barnet
- Personbevis för den tilltänkte SFV
- Skriftligt åtagande från den tilltänkte SFV (blankett)
- Skriftligt samtycke från barnet till föreslagen SFV (beroende på barnets ålder)
- Skriftligt samtycke från föräldrar om möjligt
- Protokollsutdrag med socialnämndens beslut (administreras av nämndsekreterare)

Inbetalning av avgift till tingsrätten

När socialnämnden har beslutat att ansöka om en särskilt förordnad vårdnadshavare enligt 6 kap 8a § FB ska en avgift på 900 kr betalas in till tingsrätten utan dröjsmål. Betalningen görs via domstolens webbsida <https://www.domstol.se/tjanster-och-blanketter/betala-ansokningsavgift>

Vem som är ansvarig för inbetalningen ser olika ut i socialförvaltningarna. I vissa socialförvaltningar är det handläggarens ansvar, i andra nämndsekreterarens ansvar. Kontrollera med din arbetsledare vem som är ansvarig för inbetalning av avgiften till tingsrätten på din arbetsplats!

En anmälan enligt 6 kap 9 § FB då båda föräldrar är avlidna är kostnadsfri.

Enhetschefsbeslut om särskild kostnad läggs på barnets ärende och socialsekreteraren ansvarar för att avgiften betalas in. Tingsrätten registrerar alltid vårdnadsärenden på föräldern varför det är viktigt att ange föräldrarnas namn vid inbetalningen om ärendet ännu inte har fått ett målnummer. Ange även barnets personnummer.

4. När ärendet har registrerats hos tingsrätten

Ärendet/målet påbörjas först när tingsrätten fått en separat ansökan och betalning. Eftersom föräldrarna inte befinner sig i Sverige förordnar tingsrätten ett juridiskt ombud som företräder föräldrarna i ärendet. Ombudet kan kontakta barnets gode man, barnet, Migrationsverket och även socialtjänsten för att få uppgifter om föräldrarna.

5. Begäran om yttrande

Det kan hända att föräldrarnas ombud bestrider socialnämndens ansökan om att tingsrätten ska förordna en särskilt förordnad vårdnadshavare för barnet. Tingsrätten skickar då en begäran om yttrande till socialnämnden. Om bedömningen är att ett yttrande skall avläggas skriver den handläggande socialsekreteraren yttrandet och anmäler ärendet till socialnämnden utifrån delegationsordningen. Detta innebär oftast att man även måste kontakta tingsrätten och be om anstånd att lämna in yttrandet först efter att socialnämnden har haft sitt möte. I de fall begäran om yttrande är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas ska socialnämndens ordförande kontaktas för att besluta på nämndens vägnar och skriva under yttrandet.

6. Efter domen från tingsrätten

Tingsrätten skickar domen till aktuell socialförvaltning. Socialsekreteraren ska då skicka en kopia på domen till överförmyndarenheten, som entledigar den gode mannen. En kopia på domen ska även skickas till SFV och till barnet.

Bilaga

Exempel på stämningsansökan

20åå-mm-dd

Xs tingsrätt

ANSÖKAN OM STÄMNING

KÄRANDE

Socialnämnden XXX

SVARANDE

(Nuvarande vårdnadshavaren)

SAKEN

Ansökan om överflyttande av vårdnad enligt 6 kap. 8 a § föräldrabalken *alternativt*
Anmälan om behov av särskilt förordnad vårdnadshavare enligt 6 kap. 9 § föräldrabalken

---

YRKANDE

Socialnämnd X i Göteborgs kommun (nämnden) yrkar att tingsrätten
anförtros vårdnaden om xx, åt xxx, såsom särskilt förordnade
vårdnadshavare.

Nämnden yrkar vidare att tingsrätten jämväl interimistiskt förordnar att
vårdnaden om xx anförtros åt xxx, så som särskilt förordnade vårdnadshavare.

GRUNDER

OMSTÄNDIGHETER

Beträffande bakgrunden hänvisas till bifogat tjänsteutlåtande, bilagorna XX.

Xx har lämnat samtycke till att vårdnaden överflyttas, bilagorna X

SEKRETESS

Nämnden begär att sekretess skall gälla för tjänsteutlåtande, bilagorna XX, enligt 36 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen.

.....

[Namn]

Förvaltningsdirektör

Bilagor

1. Protokollsutdrag med nämndens beslut
2. Tjänsteutlåtande avseende...
3. Samtycke från vårdnadshavaren (om möjligt)
4. Samtycke/Åtagande från tilltänkt särskild förordnad vårdnadshavare
5. Samtycke barnet/den unge (from 15 år)
6. Personbevis barnet/den unge
7. Personbevis tilltänkt särskild förordnad vårdnadshavare